

Jordanidisz Ágnes

Beszámoló az International Symposium on Monolingual and Bilingual Speech című konferenciáról

Az egynyelvű és a kétnyelvű beszédről tartott nemzetközi szimpóziumnak 2017-ben is a Kréta szigetén található Haniá városa adott otthont. A konferencia célja ebben az évben is a nyelvészeti területek közötti hídépítés volt. Az előadások témái éppen ezért átölelték a gyermek- és a felnőttbeszéd, az egynyelvűség és a többnyelvűség, a tipikus és az atipikus nyelvi fejlődés terén végzett kutatásokat. A szimpóziumot 2017. szeptember 4. és 7. között rendezték meg a város egyik 15. századi velencei műemlék épületében, az úgynevezett Nagy Arzenálban. A világ 32 országa képviselte magát Európából, Ázsiából, Észak- és Dél Amerikából, Afrikából és Ausztráliából. A szimpóziumon öt plenáris előadás, kilencvennégy szóbeli prezentáció és egy paneldiskusszió hangzott el, valamint harmincöt poszterprezentációt lehetett megtekinteni (1. kép). Az előadók összesen negyvennégy nyelvet érintő kutatásról számoltak be.

1. kép

A plenáris előadások helyszíne

(Forrás: <http://www.ismbs.eu/>)

A szimpózium fő előadói Nicole Müller és Martin J. Ball voltak, akik a klinikai nyelvészet első ötven évének főbb állomásait ismertették: a legfontosabb kutatásokat, a megjelenő új folyóiratokat és az ICPLA (International Clinical Phonetics and Linguistics Association) megalakulását és munkáját. Emellett beszéltek azokról a kihívásokról és feladatokról is, amelyek a következő ötven évben várnak a kutatókra.

A plenáris előadások sorában John Archibald a második nyelv fonetikáját, morfológiáját és szintaxisát tárgyalta. Katherine Demuth előadása azon 3–4 éves, kétnyelvű gyermekek beszédének a grammatikai sajátosságait mutatta be, akik a közösség nyelvét mint második nyelvet az óvodában ismerték meg és sajátították el. Kutatása rámutatott arra, hogy a család nyelvének grammatikája nagymértékben befolyásolja egy inflektáló nyelv toldalékainak az elsajátítását. Fiona Gibbon előadásának a témája a fonológiai kontrasztok tanulmányozása a gyermeki beszédben volt, amelyet elektropalatográfia és ultrahang alkalmazásával végzett. Az alternatív kutatási módszerek nemcsak a tipikus és az atipikus beszédfejlődés elkülönítését, hanem a beszédzavarok kezelését is

pontosíthatják. Marilyn Wihman értekezésének a gyermek fonológiai fejlődése volt a témája, az explicit és az implicit folyamatok értelmezése a CMS-modell (Complementary Memory Systems) fényében. Elena Nicoladis a kétnyelvű és az egynyelvű gyermekek szókincsét tanulmányozta. Kutatása rámutatott arra, hogy habár a kétnyelvűek gyengébben teljesítenek az egynyelvű kortársaiknál a szókincsesztesztekben, de beszédük ugyanolyan kifejező, és a figyelemtesztekben nagyobb kognitív rugalmasság jellemző rájuk, mint az egynyelvű gyermekekre.

A két helyszínen párhuzamosan folyó előadásokat a szervezők – Elena Babatsouli (Institute of Monolingual and Bilingual Speech), valamint Aris Meletiou és Dimitrios Sotiropoulos (Technical University of Crete) – kutatási témakörök szerint sorolták szekciókba (2. kép). Az előadások többsége olyan gyermeknyelvel kapcsolatos kutatásokat ismertett, amelyeknek keretében egy- vagy kétnyelvű gyermekek beszédének vagy nyelvi fejlődésének különböző területeit tanulmányozták.

2. kép

Előadás a B szekcióban

(Forrás: <http://www.ismbs.eu/>)

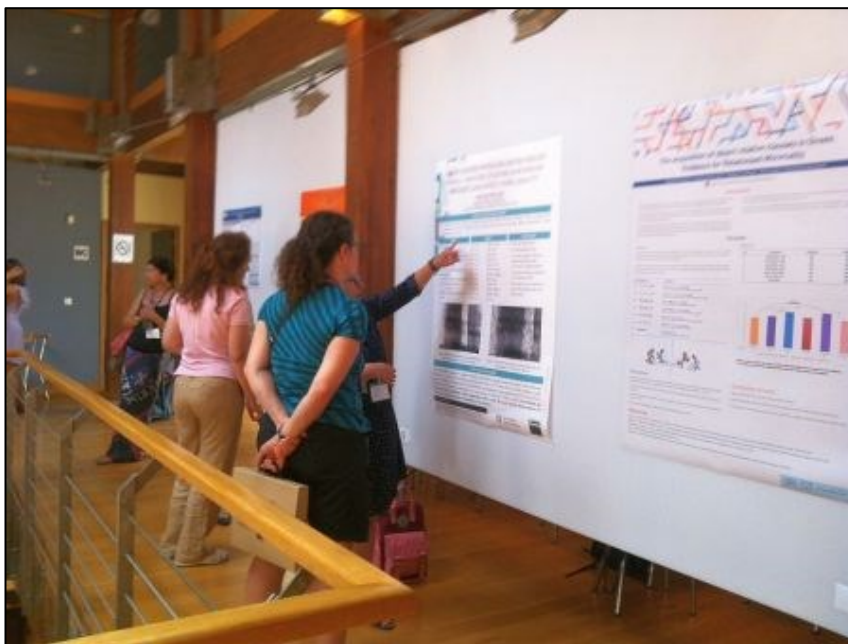
Az egynyelvű gyermekek beszédével kapcsolatban Marit Carolin Clausen és Anette V. Fox-Boyden a dán gyermekek fonológiai fejlődését mutatta be, míg Peggy Mok, Holly Fung és Mercy Wong a percepció és a produkció kapcsolatát vizsgálta kantoni anyanyelvű kisgyermekeknél. A keresztmetszeti kutatások mellett longitudinális kutatásokat is ismertettek. Eleftheria Geronikou és Bill Wells például görög anyanyelvű gyermekek morfológiai beszédfeldolgozását tanulmányozta 3 és 5 éves kor között. A fonológiai és a morfológiai elemek feldolgozásában szignifikáns korrelációt találtak, és a mérések között a gyermekek szignifikáns fejlődést mutattak.

A kétnyelvűségi, illetve pszicholingvisztikai területhez kapcsolódott Eleni Morfidi kutatása, amelyet a New Yorkban élő görög kisebbség körében végzett. *Oral Language and Reading Abilities of English (L1) and Greek (L2) Learners* című előadásában a következőkről számolt be. A vizsgált gyermekek első nyelve az angol; ezen a nyelven tanultak meg írni, olvasni az amerikai iskolában, majd ezt követően jártak görög nyelviskolába. A kutatás a 3–6. osztályos gyermekek angol (L1) és görög (L2) olvasását és spontán beszédét vizsgálta. Az eredmények szerint a beszélt nyelv szintje az L1 és az L2 esetében is hatással volt az olvasás szintjére, valamint a spontán beszéd (narratíva) minősége előre jelezte a szövegértés és a szóolvasási fluencia szintjét mindkét nyelven.

A szekciók előadói között egy magyar kutatócsoport is szerepelt. Bóna Judit, Jordanidisz Ágnes, Auszmann Anita és Bunta Ferenc közösen végzett kutatását Jordanidisz Ágnes ismertette *Phonetic characteristics of filled pauses in English–Hungarian bilingual and Hungarian monolingual*

speech című előadásában. Az eredmények azt mutatják, hogy a kétnyelvű gyermekek magyar beszédének hezitálásai szignifikánsan eltérnek az egynyelvű magyar gyermekek hezitálásától mind az időtartamban, mind pedig a fonetikai jellemzőkben. Emellett a második leggyakoribb hezitálási típus is különbözik a két csoportnál: míg az egynyelvűeknél a nazális mássalhangzó szerepelt a második helyen, addig a kétnyelvűeknél a V + C (nazális) volt a második leggyakoribb hezitálás. Mindkét csoportnál a svájerű magánhangzó bizonyult a leggyakoribb hezitálási formának. A hezitálások fonetikai pozícióját tekintve is hasonlóság mutatkozott a két csoport között: a hezitálások közel kétharmada tapadó hezitálás volt.

A szimpózium résztvevői két poszterszekcióban ismerkedhettek meg az így bemutatott kutatásokkal (3. kép). A poszterprezentációk között is jelen voltak klinikai eseteket tanulmányozó beszédkutatók csakúgy, mint az egynyelvű és a kétnyelvű gyermekek nyelvi fejlődésének, illetve beszédének a vizsgálatait. A szerzők készségesen ismertették részletesen kutatásaikat, és a poszterek mellett lehetőség nyílt hosszabb eszmecsere lebonyolítására is.

3. kép
Poszterszekció
(Fotó: Jordanidisz Ágnes)

A 2017. évi konferencia lehetőséget jelent egy új nyelvészeti díj, a Martin J. Ball-díj adományozására. Az elismerést az az egyetemi hallgató kaphatja meg, aki a klinikai nyelvészet terén végzett legjobb kutatást hozta el a konferenciára. A díjat a prezentációk és a konferenciakötetbe elküldött tanulmányok alapján fogják odaítélni.

A szervezők 2017-ben is magas színvonalú tudományos programot állítottak össze. A tudományos tartalmat a görög vendégszeretettel, a görög konyha jellegzetes ízeivel és különböző kulturális programokkal tették még emlékezetesebbé. A szimpózium lehetőséget adott a kutatók közötti párbeszédre, nemzetközi kutatások megismerésére és továbbgondolására. A beszédkutatók hallgatása során nemcsak távoli nyelvek, hanem kultúrák, emberek is közelebb kerültek egymáshoz. A szimpózium meghaladta kitűzött célját: nemcsak a nyelvészeti területek között sikerült hidat építenie.

Jordanidisz, Ágnes: A report on the conference *International Symposium on Monolingual and Bilingual Speech*

Az írás szerzőjéről

Jordanidisz Ágnes

NILD tanulási terápia oktató, elnök, Hátország Egyesület NILD Hungary, Budapest

ajordanidisz[kukac]gmail.com